

کارشناس مسائل اقتصادی:

بیشترین رانت‌ها متعلق به تندر و هاست

اقتصاد ایران بیمار است و این وضعیت، بیش از همه طبقات ضعیف و جامعه مزدبگیران را متضرر می‌کند. در آستانه انتخابات ریاست جمهوری، ۱۴۰۰ قطعاً نامزدهای این پست حساس کشور، به این مهم توجه خواهند کرد و شعارهایی درباره ترمیم قدرت خرید مردم و بازگرداندن اقتصاد به ریل درست سر خواهند داد. اینکه بعد از انتخابات چه اتفاقی می‌افتد و آیا می‌توان به بهبود شرایط اقتصادی امیدوار بود یا نه، اما مشخص نیست در گفت‌وگو با «مهدی یازوکی» کارشناس مسائل اقتصادی به شرحی از اقتصاد ایران، چگونگی بهبود این وضعیت و در نهایت چگونگی بهبود وضع اقتصادی کارگران و حداقلی‌بگیران پرداخته‌ایم.

با توجه به اینکه یکی از پیش‌شرط‌های بهبود وضعیت معیشت مردم، کنترل تورم است، دولت آینده باید چه اقداماتی در این زمینه انجام دهد؟

اگر می‌خواهیم وضع طبقات حقوق‌بگیر مثل کارگران و کارمندان و طبقه متوسط خوب شود، باید سلامت را به اقتصاد ایران برگردانیم. این مهم اتفاق نمی‌افتد مگر اینکه موانع اقتصادی را در بخش‌های اساسی اقتصاد ایران حاکم کنیم. انضباط پولی در سیستم بانکی و انضباط مالی در سیستم بودجه کشور مهمترین موارد هستند. مخارج غیر ضروری دولت باید به شدت کاهش یابد و تورم کنترل شود و ارزش پول ملی را از طریق انضباط پولی که وظیفه بانک مرکزی و نظام بانکی کشور است، حفظ و نقدینگی را کنترل کنیم. از طرفی باید از طریق سیاست‌های خریدانه و حذف نهادهای موازی در اقتصاد ایران که در سال‌های اخیر، به خصوص از دولت دهم به بعد، شدت گرفته است، انضباط پولی را بر سیستم مالی کشور و انضباط پولی را بر سیستم پولی برقرار کنیم. در این صورت بهترین خدمت را برای طبقات زحمت‌کش انجام داده‌ایم. در سال‌های اخیر به دلیل تحریم، کرونا و بخشی هم

به دلیل سیاست‌های نابخردانه‌ای که در پیش گرفته‌ایم، نقدینگی افزایش یافته و مهم‌ترین عامل افزایش تورم در اقتصاد همین نقدینگی است. فکر می‌کنم دولت آینده باید دست‌آزاد شعار دادن بردارد و با استفاده از مشاوران قوی، چه داخلی و چه خارجی، مشکلات اقتصادی را حل کند. مانع از اقتصادداری در خدمت سیاست قرار ندهیم بلکه سیاست باید در خدمت اقتصاد قرار گیرد. به نظر من در جامعه ایران، اقتصاد در گرو سیاست به خصوص سیاست خارجی است. فکر می‌کنم اگر ما در دنیا روابط خود را بر اساس روابط ملی برقرار کنیم و از شعارهای تو خالی دست برداریم و از تندر و هاست پیروی نکنیم وضعیت بهتر می‌شود. بر اساس تحقیقی که انجام دادیم، بیشترین رانت‌های اقتصادی در کشور متعلق به همین تندر و هاست است. اینها بخشی از سرمایه خود را به خارج از کشور منتقل می‌کنند. به طور مثال سال گذشته در ترکیه بیشترین خرید خانه‌های ویلایی متعلق به ایرانیان بود. خوب همه اینها دلار است که از کشور خارج شده، یعنی به جای اینکه این دلارها در داخل کشور، تولید اشتغال کنند، در کشورهای دیگر تبدیل به ویلا می‌شوند.

بنابراین باید فضای کسب و کار و رشد و تولید را در ایران فراهم کنیم و برای رسیدن به این مهم، باید سه کار در دستور کار حکومت قرار گیرد: اول اینکه شفافیت باید در اقتصاد ایران حاکم شود، دوم، رقابت سالم بین نگاه‌های اقتصادی اتفاق بیفتد و سوم، هر گونه انحصاری را از اقتصاد ایران به دور بریزیم؛ چه انحصار بخش خصوصی، چه دولتی و چه خصولتی‌ها، به نظر من یکی از انحصاراتی که در اقتصاد ایران مشکل‌آفرین است، همین نهاد‌های بزرگی هستند که نه دولتی و نه خصوصی هستند که بیشترین ضرر را به اقتصاد زده‌اند. اینها نمی‌گذارند بخش خصوصی سالم در اقتصاد ما شکل بگیرد.

بنابراین در یک جمع‌بندی، اگر انضباط اقتصادی را حاکم کنیم و سیاست در خدمت اقتصاد قرار گیرد و جامعه جهانی در چارچوب منافع ملی تعامل داشته باشیم و دولت سعی

کند ثبات اقتصادی را به اقتصاد ایران برگرداند، وضعیت طبقه کارگر نیز بهتر می‌شود. حالا اگر عکس آن اتفاق بیفتد، یعنی بی‌ثباتی اقتصادی حاکم شود، قطعاً طبقات پایین و زحمتکش و کارگران بیشترین هزینه را خواهند داد. نکته آخر اینکه باید تعادل بین بازارهای اقتصادی برقرار شود، یعنی باید از طریق کنترل تورم و انضباط پولی در بازار کالا و خدمات، ثبات برقرار شود و این ثبات در بازار کار، در بازار سرمایه، ارز و سایر بازارهای اقتصادی هم اتفاق بیفتد. باید بدانیم اقتصاد اگر در تعادل قرار بگیرد به نفع اقتصاد ملی و زحمتکشان و کارگران است و عکس آن هم وجود دارد یعنی اگر این بازارها بی‌ثبات شوند و عدم تعادل اقتصادی در بازارها به وجود آید، این قضیه منتهج به گرانسی و ضرر کارگران و زحمتکشان می‌شود و به نفع اغنیاست. کمالاتی که در این مدت هم از طریق تورم فزاینده، پولداران، پولدارتر و وضعفا، ضعیف‌تر شدند. در سال‌های اخیر، آسیب‌های سابقه‌ای هم به طبقه متوسط ایران وارد شده است.

شما پیشتر به مخالفت با مسابقه افزایش دستمزدها اشاره کرده‌اید. آیا افزایش دستمزد کارگران مطابق با سبب معیشت را هم از عوامل افزایش تورم می‌دانید؟

معتمد باید ثبات برقرار شود، یعنی نه قیمت کالاها و خدمات به شکل فزاینده افزایش یابد و نه دستمزد. **اما در عمل چنین اتفاقی نمی‌افتد، یعنی تورم افزایش پیدا می‌کند بدون اینکه دستمزد‌ها مطابق با آن افزایش یابد.**

از اسفند ۹۸ حدود ۶۵ درصد حقوق کارکنان دولت افزایش پیدا کرده است. **ما درباره کارگران و حداقلی‌بگیران صحبت می‌کنیم. آیا نباید دستمزد آنها، طبق قانون و مطابق با سبب معیشت و تورم افزایش پیدا کند؟**

کاملاً قبول دارم که مزد نیروی کار باید مطابق با سبب معیشت و تورم تعیین شود. اگر این اتفاق نیفتد بهره‌وری کارگران پایین می‌آید اما معتمد نباید در مسابقه بقیتم یعنی از یک طرف دولت مزد را بالا ببرد و از طرفی قیمت‌ها

مرتبه قیمت‌ها را از ۸۰۰ تومان به ۳۷۰۰ تومان رسیده‌ایم اتفاق در دوران آقای روحانی هم افتاد. معتمد دولت نباید به شکل دستوری ارزش را ثابت نگه دارد. اگر در بازار کالا اتفاقی افتاد همان اتفاق در بازار کار و ارز هم باید بیفتد اما اگر بازاری رابه شکل مصنوعی نگه داریم باعث عدم ثبات در بازار می‌شود.

سوال من این است که کارگران ما در دهه ۶۰ وضعیت بهتری داشتند یا الان؟ به نظر من آن زمان وضعیت بهتر بود، به این جهت که الان از یک طرف قیمت‌ها فزاینده بالا می‌رود و از یک طرف دستمزدها، حقوق بازنشستگان دولتی در یک سال حداقل ۵۰ درصد بالا رفته است. سه میلیون بازنشسته کشوری و لشگری یعنی سه میلیون خانوار هستند و برای ۱۲ میلیون نفر ۵۰ درصد افزایش خیلی زیاد است. من مخالف این افزایش حقوق هستم.

شما در مورد افزایش دستمزد کارمندان صحبت می‌کنید اما این اتفاق در مورد دستمزد کارگران نمی‌افتد.

باید تناسب برقرار شود. الان حقوق استادان دانشگاه بالا می‌برند. به طور مثال حقوق یک استاد دانشگاه که ۲۰ میلیون تومان بوده احتمالاً امسال چیزی حدود ۲۵ میلیون تومان می‌شود. دستمزد یک کارگر و سرکارگر باید با مهندس و استاد دانشگاه باید با هم تناسب داشته باشد. در سال‌های اخیر به دلیل رقابت‌های ناسالم این اختلاف بیشتر شده است. اختلاف بین حداقل و حداکثر حقوق باید هفت برابر باشد که الان در برخی از موارد به ۲۰ برابر رسیده و من مخالف این هستم.

در نهادهای دولتی بی‌عدالتی وجود دارد. الان برخی گروه‌ها مانند رزمندگان و خانواده‌ها علاوه بر حقوق ایثارگری، کمک‌های دیگری گیرند اما مالیات و حق بازنشستگی از آنها کسر نمی‌شود. این فاجعه است. چرا باید حق بازنشستگی جوانی که هفت میلیون تومان حقوق می‌گیرد را دولت ببرد؟ اینها باعث افزایش نقدینگی می‌شود و این کاملاً به ضرر کارگران است. به همین دلیل معتمد باید تناسبی بین حقوق کارگر و کارمند و حداقل و حداکثر بگیرد. همین موضوع در مورد نمایندگان مجلس هم اتفاق می‌افتد. بودجه جاری مجلس در سال ۹۹ معادل ۵۷۱ میلیارد تومان بود. در لایحه ۱۴۰۰ دولت این رقم را به ۶۳۳ میلیارد تومان رساند بعد نمایندگان این رقم را به ۹۹۱ میلیارد تومان افزایش دادند و از طرفی ردیفی به عنوان پرداخت دیون کردند! خوب مگر چند نفر در مجلس

در دولت آقای خاتمی یک کارگر می‌توانست با ۵۰ میلیون تومان یک خانه ۵۰ متری در میدان خراسان بخرد اما الان همان کارگر با وام و حداقل حقوقی که می‌گیرد چطور می‌تواند هم زندگی خود را بچرخاند و هم قسط وام را پرداخت کند؟ آن خانه ۵۰ میلیونی الان بالای ۷۰۰ میلیون تومان شده و این به ضرر کارگر است. باین وضعیت دیگر به هیچ وجه نمی‌تواند خانه‌دار شود. بنابراین باید ثبات در بازارهای مختلف را به اقتصاد کشور برگردانیم.

اگر عدم تعادل در بازاری ایجاد شود بر سایر بازارها اثر می‌گذارد. به‌طور مثال در دوران آقای احمدی‌نژاد قیمت بنزین را از ۱۰۰ تومان به ۵۰۰ تومان افزایش دادند اما چون درآمد ارزی دولت خوب بود قیمت ارز به شکل دستوری ثابت نگه داشته شد اما به مجرد ورود شدن یک شش‌ک‌خارجی، یعنی کاهش قیمت نفت و افزایش تحریم‌ها، یک

در نهادهای دولتی بی‌عدالتی وجود دارد. الان برخی گروه‌ها مانند رزمندگان و خانواده شهدا علاوه بر حقوق ایثارگری، کمک‌های دیگری می‌گیرند اما مالیات و حق بازنشستگی از آنها کسر نمی‌شود، این فاجعه است

هستند؟ حقوق اینها قرار است مثلاً ۲۵ میلیون تومان اضافه شود. ۲۹۰ نماینده و ۵۰۰ کارمند ولی چرا باید این رقم‌ها تا این اندازه افزایش پیدا کند؟ هزینه این را کارگر بیچاره باید بدهد چرا که وقتی نقدینگی بالا می‌رود دیگر کارگر و کارمند نمی‌شناسد. کسی که پول دارد با افزایش قیمت‌ها دچار مشکل خاصی نمی‌شود اما به کارگر فشار وارد می‌شود. در نهایت معتمد که باید اقتصاد را درست کنیم و بعد به حقوق کارگران بپردازیم، سیاست حاکمیت باید به دنبال این باشد که ثبات اقتصادی به وجود آید. یکی از شاخص‌های ثبات، نرخ تورم منطقی و یک رقمی است. در دنیا کشورهای انگشت‌شمار نرخ تورمی دورقمی دارند اما بیش از ۳۰ سال است که نرخ تورمی ما دو رقمی است! باید این مشکل را حل کنیم و در کنار آن هم باید حمایت‌های لازم را در قوانین و مقررات، کاهش هزینه‌ها و دادن امکانات به کارگران انجام دهیم اما با سیستم صحیح این کار را پیش ببریم.

سوال آخر، کمک‌های دولت در قالب یارانه‌ها را چطور ارزیابی می‌کنید و اهمیت هدفمند کردن یارانه‌ها در دولت جدید تا چه اندازه است؟

به شدت با پرداخت یارانه‌ها به شکل فعلی مخالفم. در حال حاضر به ۷۸ میلیون از جمعیت ۸۴ میلیونی کشور یارانه می‌دهیم یعنی بالای ۹۵ درصد از مردم یارانه می‌گیرند در حالی که ۹۵ درصد از مردم نیاز به یارانه ندارند. به جای رسیدن به یارانه‌ها حق مسلم شده و حتی استاد دانشگاه و بازاری و پزشک هم یارانه می‌گیرند. معتمد که یارانه باید به سه دهک پایین جامعه یعنی اقشار تحت پوشش کمیته امداد و بهزیستی تعلق بگیرد و غیر از آنها هر کس یارانه خواست، باید برود و کمیته امداد ثبت‌نام کند و البته در این صورت خیلی بیشتر از مبلغ ۴۵ هزار تومان باید یارانه پرداخت کرد.

در حال حاضر به دلیل اینکه بانک اطلاعاتی ناقص است به کسانی که وضع خوبی هم دارند یارانه پرداخت می‌شود. کاری که آقای احمدی‌نژاد انجام داد، بخش کردن پول بود یارانه‌ها هدفمند شد. دولت آقای روحانی هم همان مسیر را ادامه داد. دولت در سال ۹۴ هزار میلیارد تومان یارانه می‌دهد و به جای نمی‌رسد. ما باید اقتصاد را درست کنیم. اگر تولید بالا برود وضعیت کارگر هم بهتر می‌شود. باید کاری کنیم که درآمد کارگر بالا برود نه اینکه از طریق پرداخت یارانه، گداپرووری کنیم.

به شکایات کارگری که کمتر از ۱۶ روز رسیده که با اصلاح آیین دادرسی انتظار می‌رود این فرآیند زمانی کوتاه‌تر نیز شود. رحیمی مجموع کارگران فعال استان را ۱۱۱ هزار نفر اعلام کرد و گفت: ۲۸ درصد این کارگران در بخش صنعت، ۳۳ درصد در بخش کشاورزی و ۴۴ درصد در بخش خدمات فعالیت می‌کنند. وی به افزایش جمعیت کارگری فعال در بخش صنعت به میزان ۴ درصد در سه سال اخیر اشاره کرد و افزود: این امر به دلیل فعال شدن واحدهای راکد و نیمه تعطیلی

اخبار کارگری

علیرضا محبوب:
هنوز مزد و معیشت، ۳۵ درصد فاصله دارند

دهمین رویداد ملی فرهنگی و آموزشی طریق جاوید با موضوع «حقوق کارگر در نظام اسلامی از منظر امام خمینی(ره)» با حضور دبیر کل خانه کارگر بر گزار شد. به گزارش ایلنا، علیرضا محبوب درباره افزایش دستمزد امسال گفت: سال ۵۸، اولین کمیته دستمزد پس از انقلاب تشکیل شد. اگر چه گام‌های خوبی از سوی کمیته دستمزد شورای عالی کار در سال‌های گذشته برداشته شد اما دریافتی کارگران هنوز ۳۵ درصد از معیشت خانواده‌ها را تامین نمی‌کند. بین مزد اسمی و حقیقی اختلاف زیادی وجود دارد که این شکاف باید برطرف شود.

وی درباره امنیت شغلی کارگران نیز گفت: نسبت به وضعیت امنیت شغلی کارگران نگران هستیم. نگارش آیین‌نامه تبصره یک ماده ۷ از دوره آقای ریعی آغاز شد و با تلاش آقای شریعتمداری به ثمر نشست و امیدوارم این مصوبه در سال جاری اجرا شود. محبوب درباره اجرای متناسب‌سازی حقوق مستمری‌بگیران نیز گفت: موضوع بازنشستگان بسیار مهم است و ۷۵ درصد از متناسب‌سازی انجام شده است. امیدوارم دولت بدهی خود به تامین اجتماعی را پرداخت کند و ربح مرکب آن را نیز برای صاحبان صندوق یعنی کارگران در نظر بگیرد.

بررسی مشکلات کارگران در کمیسیون اجتماعی مجلس نشست کمیسیون اجتماعی مجلس با حضور وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و نمایندگان تشکل‌های کارگری روز گذشته برگزار شد.

به گزارش خبرگزاری صداوسیما، در این جلسه نمایندگان تشکل‌های کارگری، دغدغه‌ها و مشکلات کارگران از جمله موضوعاتی، چون بیمه بیکاری، حقوق و دستمزد و نوع قراردادها مطرح کردند و وزیر کار نیز پس از استماع این مشکلات، پاسخ‌های لازم را ارائه کرد.

دو کارگر معدن طرزه دامغان زیر آوار محبوس شدند

مسئول روابط عمومی شرکت البرز شرقی گفت: ریزش تونل شماره ۴۲ معدن بزرگ طرزه دامغان موجب گرفتار شدن دو تن از کارگران این معدن شد که عملیات نجات آنها ادامه دارد. عباسعلی عرب عامری در گفت‌وگو با ایرنا افزود: عصر روز شنبه هنگام استخراج و به دلیل ریزش ناگهانی سقف کارگاه، دو کارگر پیمانکاری شرکت البرز شرقی به نام‌های میلاد روشنایی و سیداصغر افضلی دچار حادثه و زیر آوار محبوس شده‌اند که عملیات امداد و نجات آنها در جریان است.

در عین حال «حمیدرضا داوودیان» رئیس جمعیت هلال احمر شهرستان دامغان نیز با امداد یکشنبه گفت: تیم‌های هلال احمر به منطقه اعزام شده‌اند و هم‌اکنون تیم‌های تخصصی معدن در حال برداشت آوار هستند. وی افزود: نیروهای هلال احمر نیز به عنوان پشتیبان و ارائه خدمات و اقدامات اولیه احتمالی در محل حضور دارند. وی علت بروز حادثه را نامشخص و نیازمند کارشناسی ذکر کرد.

کاهش ۵۰ درصدی حوادث کارگری در استان اردبیل

به شکایات کارگری که کمتر از ۱۶ روز رسیده که با اصلاح آیین دادرسی انتظار می‌رود این فرآیند زمانی کوتاه‌تر نیز شود. رحیمی مجموع کارگران فعال استان را ۱۱۱ هزار نفر اعلام کرد و گفت: ۲۸ درصد این کارگران در بخش صنعت، ۳۳ درصد در بخش کشاورزی و ۴۴ درصد در بخش خدمات فعالیت می‌کنند. وی به افزایش جمعیت کارگری فعال در بخش صنعت به میزان ۴ درصد در سه سال اخیر اشاره کرد و افزود: این امر به دلیل فعال شدن واحدهای راکد و نیمه تعطیلی

به گزارش خبرگزاری مهر، قاسم رحیمی گفت: میزان پرداخت بیمه بیکاری در سال گذشته از دو هزار نفر به شکل معمول در طول سال به بیش از ۱۲ هزار نفر رسید که ۱۰ هزار نفر از آنها آسیب‌دیدگان و بی‌روس و بی‌پروا بودند که به دلایلی از فضای کار بیرون آمده بودند. وی اضافه کرد: بر اساس قانون بازنشستگی پیش از موعد برای مشاغل سخت و زیان‌آور تعداد افراد بهره‌مند از مزایای این طرح یک هزار و ۷۵۰ نفر بوده که توانسته‌اند در سال گذشته نیز از مزایای آن استفاده کنند. همچنین مدت زمان رسیدگی

مدیر کل تعاون، کار و رفاه اجتماعی استان اردبیل گفت: میزان حوادث ناشی از کار در استان اردبیل در طول سال میانگین ۲۰۰ مورد به کمتر از ۱۴۵ مورد رسیده است.